СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 228. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 29 вересня, 1934. VOL. XLII. No. 228. Jersey City, N. J., Saturday, September 29, 1934. THREE CENTS.

РУЗВЕЛТ РЕОРҐАНІЗУЄ УРЯД ВІДБУДОВИ КРАЮ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт повів далі свою роботу реорґанізації відбудови краю так, що встановив уже дві аґенції, котрі мають перебрати на себе провід краєвою адміністрацією відбудови.

Одна аґенція називається Краєвою Радою Промислової Відбудови (NATIONAL INDUSTRIAL RECOVERY BOARD) і складається з 5 членів. Вона має перебрати з днем 15 жовтня роботу, котру сповняв генерал Джансон. Членами цієї Ради йменовані: С. Клей Виліємс, бувший президент підприємства „Рейнолдс Тобеко Ко."; Артур Д. Ґвайтсайд, президент підприємства „Дан енд Бредстріт"; Сидні Гилмен, президент кравецької юнії; Ліон С. Маршел, бувший президент колеґії та знавець робітничих справ; Волтон Г. Гемилтон, професор конституційного права в Єйлському університеті.

Друга аґенція зветься Комітет Промислової Політики (INDUSTRIAL POLICY COMMITTEE) та складається теж з 5 членів, котрими є: Гаролд Икес, секретар внутрішніх справ; Френсиз Перкинс, секретарка праці; Честер Дейвис, адміністратор рільничої відбудови; Гарі Л. Гопкинс, адміністратор федеральної наглої допомоги; та Доналд Р. Ричберґ, ґенеральний синдик „Найри".

Незадовго має бути йменована ще третя аґенція федерального уряду для кермування акцією відбудови краю. Начальником усіх цих аґенцій має бути Ричбурґ, хоч остаточне слово в усіх справах залишиться за самим президентом Рузвелтом.

ПРЕЗИДЕНТ ПЯТНУЄ ПОЛІТИЧНІ СПЛЕТНІ.

НЮ ЙОРК. — Президент Рузвелт говорив через радіо з Вашинґтону до Четвертої Річної Конференції для Біжучих Справ, що відбувається в Ню Йорку заходом часопису „Ґералд Трибюн".

Президент Рузвелт звернув свою промову проти політичних сплїток. Він радив Американцям не блукати в облаках, але держатися ногами землі, себто старатися знайти в кождій справі справжні факти.

Між бесідниками цієї Конференції була мис Томпсон, жінка письменника Синклера Луиса, котру недавно вигнано з Німеччини за критичне відношення до Гітлєра. Вона говорила, що Німеччина й Італія це найбільші вороги жіночої рівноправности.

ТКАЛЬНЯНІ ПІДПРИЄМЦІ ДАЮТЬ ГАРНУ ЗАЯВУ.

ВАШИНҐТОН. — Джордж Словн, президент Бавовняного Ткальняного Інституту, відвідав Білий Дім, де відбув довшу конференцію з президентом Рузвелтом про ситуацію в такальняному промислі.

Він заявив президентови, що ткальняні промисловці приймають рапорт Винента про недавній страйк. Він запевняв президента, що підприємці не хочуть мститися на робітниках за страйк, одначе вони не дадуть праці тим робітникам, що допускалися безправних насильств підчас страйку.

НОВИЙ ЛОКАВТ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК. — Підприємства, що виробляють мужеські й хлопячі сорочки й блюзки, не згоджуються на недавній федеральний розпорядок, котрий підносить робітничу заплату та зменшує години праці, та для протесту проти зарядження замикають фабрики. В цей спосіб викинено з праці 25,000 робітників.

БОРОТЬБА ЗА ПРИНЯТТЯ ДЕЛЄҐАТІВ НА КОНВЕНЦІЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

САН ФРАНСІСКО. — Заряд конвенції Американської Федерації Праці не приняв як правних делєґатів представників трох великих будівляних юній, а саме: юнії столярів, юнії електричних робітників і юнії цегляних будівничих.

Три відкинені юнії мають разом коло 400,000 членів.

ПРОЦЕС ЗА ВИКРАДЕННЯ ДИТИНИ ЛИНДБЕРҐА.

НЮ ЙОРК. — Полковник Линдберґ приїхав з побережа Тихого океану, щоби зложити свої зізнання в слідстві проти Бруна Ріхарда Гавптмана, обвинуваченого за вимушенння на Линдберґу викупу за зворот викраденої дитини Линдберґа. Перебраний до непізнання, летун приглядався довго Гавптманови.

Після цеї конференції Гавптмана відставлено до суду перед велику лаву присяжних суддів. Гавптман заявив, що він у закиненому йому злочині не винуватий. По тій заяві суддя встановив на нього кавцію. Кавція виносить 100,000 долярів; за вимушення, це кавція дуже висока.

ЛІТАК СЕРЕД ГРАДУ МИГУНЦІВ.

САН ФРАНСІСКО. — Літак підприємства „Юнайтид Ер Лайнс", що летів з Ню Йорку до Сан Франсіско з ладунком 13 пасажирів, попав у четвер рано в цій околиці на град мигунців. Один мигунець(метеор) падав так близько дороги літака, що пільот тільки з трудом виминув зударення. Потім другий мигунець вибух перед літаком з такою силою, що захитав літаком. Із землі літак виглядав серед падаючих мигунців, гейби він станув в огні.

ЗАТРОЄННЯ ГРИБАМИ.

У Перт Амбою, Н. Дж., помер 61-літній Литовець Сильвестер Валіцький від затроєння отруйними грибами, котрі він назбирав у лісі. Він видно наївся отруйних грибів, котрі він узяв за щирі.

МОСКВА БОЇТЬСЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІВЧИНИ.

Наша землячка, панна Ганна Романчич, яка на весні виїхала з Канади до Европи, щоби познайомитися з нею, мала між іншим відвідати й радянську Україну. Ще з Канади вона дістала запевнення, що дістане дозвіл на вступ на радянську територію, і в Лондоні дістала совітську візу. Тамже вона купила в „Інституті" тикет їзди з мешканням і удержанням по готелях і мала їхати з Варшави до Москви, а звідти до Харкова, Києва, Дніпрельстану, Одеси і на Крим. Перед виїздом на радянську територію мала зголоситися в совітському консуляті у Варшаві. По Жіночім Конґресі в Станиславові панна Романчич зголосилась до совітського консуляту у Варшаві. Там сказали їй зачекати, поки не дістануть відомости з Москви. Вона чекала два тижні і за той час пізнала варшавську еміґраційну кольонію. Вкінці сказали їй у совітському консуляті, що не можуть дозволити їй на переїзд совітської границі і первісну візу уневажнили. Видна річ, що Москва налякалася, щоб українська дівчина з Канади не завалила совітського Союза.

ПРОЦЕС ЗА ОХРЕЩЕНУ ЖИДІВСЬКУ ДИТИНУ.

Перед кількома місяцями знайдено у Вильні в одній камениці мале немовля, що його залишила якась бідна матір. Дитину віддала поліція до діточого захисту, де її й охрестили. Тимчасом поліція віднайшла батьків згаданої дитини і, як виявилося, вони були Жиди (А. і В. Білєри). Батьків поставлно перед суд, який засудив їх обоїх на 3 місяці тюрми. В міжчасі матеріяльний стан Білєрів так поправився, що вони звернулися до діточого захисту з проханням, щоб їм віддали дитину. Одначе захист станув на становищі, що дитина є охрещена і тому не може виховуватися в жидівській родині. Супроти відмови батьки звернулися до суду, щоб він зайнявся цією справою та вирішив, до кого має належати дитина. Процес, що має відбутися цими днями, викликав у Вильні велике зацікавлення.

МІНЕРАЛЬНІ ПОКЛАДИ НА ВОЛИНІ.

Варшавський ґеольоґічний інститут устійнив, що деякі мінеральні поклади на Волині знаменито надаються до експльоатації. Особливо експльоатація камінних покладів і керамічної глинки, що її велика маса знаходиться в околицях Корця, виказує в останньому часі значне оживлення.

Від липня ц. р. ґеольоґічний інститут почав нові ґеольоґічні досліди. Вони виказали, що на Волині знаходяться великі поклади камінного вугля. Зокрема інститут досліджує поклади каоліну в костопільському повіті, як теж поклади т. зв. „чорного ґраніту" в дорічі Горині.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДО ВП. ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНИЦЬ, ЯКІ ЩЕ ДОСІ НЕ ЗМІНИЛИ СВОЇХ ГРАМОТ ЗІ СТАРОГО НА НОВИЙ РІД ОБЕЗПЕЧЕННЯ.

Ще в протоколі з минулого річного засідання головного уряду У. Н. Союза був проголошений від актуарія У. Н. Союза лист, у якім актуарій зазначив, що „вкладки і резерва кожного члена старого роду обезпечення були обчислені в 1932 році, та що дотична висота тих вкладок і резерви є запоручена тільки таким членам, ЯКІ ЗМІНЯТЬ СВОЇ ГРАМОТИ НАЙДАЛІ ДО КІНЦЯ 1934 року. Хто з членів по упливі того часу останеться в старім роді обезпечення, того вкладка буде підвищена, а крім того такий член не зможе користати з тих привілеїв, які признається всім тим членам, котрі перейдуть до нового роду обезпечення до кінця 1934 року".

Отсе твердження актуарія ми наводимо знову, щоб опісля оминути всякі непорозуміння чи нарікання зі сторони тих членів, які до кінця цього року не перейшлиб до нового роду обезпечення, що, мовляв, вони не знали про те, що їх вкладки мають бути підвищені.

Треба мати також на увазі, що колиб навіть було можливим продовжити реченець виміни грамот іще на якийсь протяг часу поза 1934 рік, то тоді орґанізація була би змушена понести додаткові кошти на вироблення спеціяльних таблиць для тих осталих членів. Бо, як уже було згадано, резерва і вкладки були обчислені на тій підставі, що всі члени перейдуть до нового роду обезпечення на протязі 1933 і 1934 року. Отже тепер треба би робити нові обчислення, друкувати нові „Рейт Букс", а це очевидно потягнулоб за собою значні видатки.

Тому ми віримо, що всі ті члени, які ще далі є в старім роді обезпечення, зрозуміють, що їх перехід до нового роду обезпечення являється конечним зі становища орґанізації, а ще більше зі становища їх власного добра.

До кінця року остається тільки три місяці. На протязі того часу треба доконати те, щоби з кінцем року не лишивсь ані один член у старім роді обезпечення.

За головну канцелярію У. Н. С.:
Д. ГАЛИЧИН, гол. рек. секретар.

У ВИННІПЕҐУ БУДУЮТЬ НАЙСИЛЬНІШУ РАДІОСТАЦІЮ.

Найсильніша радіостація в Канаді повстане в протягу двох місяців у Вінніпеґу, зглядно під Вінніпеґом у Гедінґлі. Теперішня вінніпезька стація СКУ має силу 5,000 ватів; нова стація буде мати силу 15,000 ватів і 960 кільоциклів замісць теперішних 780.

„ВИГНАЛИ З РАЮ".

23-літній Терешко Гарасимчук-Назарів з села Бугрин, рівенського повіту хотів побачити на власні очі „пролєтарський рай" і нелеґально перейшов кордон. Але на тім боці большевицька сторожа його схопила і по довших перипетіях перекинула назад на цей бік. Польська влада Гарасимчука арештувала й притягнула до карної відповідальности за нелеґальний перехід кордону.

ГРІМ УБИВ ЧОЛОВІКА НА ЖНИВАРЦІ.

11. серпня в околиці Стренреєр, Саск., грім убив робітника, що сидів на жниварці підчас праці на полі. Вбитий робітник називався Джан Коді. Він працював у місцевого фармера, Е. Вінсента. Отсей нещасливий випадок нехай буде перестор огою, що підчас громовиці небезпечно працювати при якійнебудь залізній машині.

КОЛИСЬ І ТЕПЕР.

Щоби покінчити жнива пшениці тими самими способами збору, яких уживано сто літ тому, то на те треба би всіх фармерів, які є тепер у Канаді, їх синів і всіх наймитів, які всі разом працювалиб десять годин денно протягом 113 днів, або цілий той час, що починається від сіяння і кінчиться жнивами.

СМЕРТЬ ДІТЕЙ В ОГНІ.

Підчас пожару дво-поверхового мешкального дому в Стретфорд, Конетікот, згоріли тут двоє дітей, а дво-тижневе немовля задушилося від диму.

ВЕЛИКА КРАДІЖ ДОРОГОЦІННОСТЕЙ.

У Битомі, на Шлеську, вломилися серед білого дня до мешкання ювілера М. Франковича якісь невідомі злодії і забрали: 23 мужеських срібних годинників, 16 жіночих годинників, 42 пари золотих ковтків 26 золотих годинників мужеських і жіночих, 160 золотих перстенів, 17 золотокутих нашийників, 35 срібних папіросниць і ще багато ріжних річей. Шкоди є на кількасот тисяч злотих.

ПАРОВІЗ БЕЗ МАШИНІСТА СПРИЧИНИВ КАТАСТРОФУ.

На східньому залізничому двірці в Парижі наїхав паровіз повним розгоном на підміський поїзд, наслідком чого розбилося кілька ваґонів. Підчас катастрофи поранилися 53 особи, а в тому числі 7 осіб так сильно, що їх у безнадійному стані відвезли до лічниці. Переведене негайно слідство виявило, що паровіз, який спричинив катастрофу, був без машиніста. Хто кермував паровозом, невідомо.

ПЯТЬ ОСІБ ЗАТРУЇЛИСЯ НА СМЕРТЬ МЯСОМ.

В Колачкові, пов. Бидгощ, затруїлася ціла родина зіпсутим мясом. Якась Казимира Новіцька купила вудженину й на обід зїла її ціла родина. Після обіду ціла родина дістала страшних корчів, а перевезені до лічниці, не зважаючи на негайну лікарську поміч, померли: 50-літня Новіцька, 3 її сини й одна дочка. Від смерти вратувався тільки Новіцький, що того дня виїмково спізнився на обід.

ПОЛЯКИ ДАЛІ ПАКУЮТЬ НА КАТОРҐУ УКРАЇНЦІВ ЗІ ВСІХ СТОРІН.

ВИВОЗЯТЬ ДО БЕРЕЗИ КАРТУСЬКОЇ ВСІХ АКТИВНИХ ТА СВІДОМИХ УКРАЇНЦІВ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Без особливого галасу, але систематично, польська влада вивозить до Берези Картуської Українців зі всіх українських земель, що опинилися під її пануванням. Вже нема ні одного повіту Галичини, Волині, Холмщини, Підляша й Полісся, звідки не булоб на картуській каторзі Українців. Поляки арештують у кождій місцевости активних та свідомих Українців, не стараючись навіть причепити їм латку якогось протидержавного, чи іншого злочину. Арештують і висилають в адміністративному порядку, навіть не пояснюючи причин. Ясно, що Польща цим способом хоче обезкровити та зломити український національно-державницький рух, який, не зважаючи на всі репресії, шириться та скріплюється.

Останніми часами до Берези Картуської прибув транспорт, у якому були з Дубенщини: Василь Тучак, маґістер прав; з Луцька: Олександер Кудь, абсольвент української ґімназії; з луцького повіту: Дзюмюк та З. Дроздюк, обидва свідомі українські селяни; з Рівенщини: Тарас Борівець, Евген Серветник, Ґенадій Янкевич та Данилюк; з Костопільщини: Олександер Кудря, Юрко Кудря та Гордій Бас. Отак кождого дня прибувають транспорти нових каторжан Українців то з одного, то з другого українського повіту.

ЗГОРІЛА ПОЛОВИНА МІСТЕЧКА.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — В лунинецькому повіті, на Волині, згоріло в містечну Ганцевичі 280 будинків, а в тому числі 128 мешкальних домів, римо-католицьке приходство, дім „людовий" та ґмінний уряд, дві жидівські божниці й т. д. Понад 700 осіб лишилися без даху над головою. Шкоди обчисляють на півтора міліона злотих.

Вогонь почався з пекарні від необережного поведення робітників.

ПОШЕСТЬ ЧЕРВІНКИ.

ЛУЦЬК (Волинь).—На цілій Волині все більше поширюється пошесть червінки, яка викликає велику смертність, особливо серед дітей. Медична боротьба з пошестю зорґанізована дуже зле. Наприклад у Чарториську, де вже померли 100 осіб на червінку, навіть не створено медичного пункту. З пошестю там бореться лише один фельшер, який не може дати собі ради.

Населення домагається медичної допомоги, але влада не звертає на те уваги.

ЧЕРЕВНИЙ ТИФ У ЛЬВІВЩИНІ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — У селі Піски шириться черевний тиф, а в селі Сороки — червінка. Боротьба польської влади з цими пошестями зводиться до того, що управа відділу публичного здоровля у Львові видала обіжник з перестор огою, щоб львівське громадянство не стрічалося з населенням із заражених місцевостей, а також щоб не купувало в них харчових продуктів.

СТАЛІН ПОМИЛУВАВ РАКОВСЬКОГО.

МОСКВА (СССР). — Бувший завойовник та диктатор України, Раковський, тепер знову зявляється на овиді міжнародного життя. Як відомо, Раковський після залишення уряду диктатора України був радянським послом у Лондоні, Берліні та в Парижі. Пізніше він був приплутаний до опозиції на чолі з Троцьким, за що був виключений з комуністичної партії та висланий на Сибір.

Після кількох літ заслання він покаявся й Сталін вернув його до Москви та дав йому становище в міністерстві здоровля, як лікареви. Тепер його призначено російським представником на міжнародню конференцію Червоного Хреста. Таким чином можна думати, що покута Раковського за провини проти Сталіна вже скінчилася.

КУРКУЛЬ ІЩЕ ДИХАЄ.

МОСКВА (СССР). — З останнього розпорядження комуністичної влади в Росії довідуємося, що куркульські господарства в Росії ніби ще існують. Влада видала наказ про підвищення кілька разів податків на всі окремі селянські господарства, вважаючи їх куркульськими.

Цим способом комуністична партія думає остаточно знищити приватні селянські господарства й примусити селян вступати в колективні господарства.

ЩЕ ОДИН СКАНДАЛ У ФРАНЦІЇ

ПАРИЖ (Франція). — У поспішному потязі, що йшов до Парижа, знайдено трупи двох убитих ґенґстерів. Зпочатку думали, що тут мається діло з убивством і самовбивством, але тепер запало підозріння, що їх обидвох убив хтось інший.

Обидва вбиті мали стати за свідків проти начальника поліції міста Ліль, якого недавно арештовано за торговлю наркотиками, живим „товаром" (жінками), фальшованими марками й т. п.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодинoке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$ 2.00
Six months	$ 1.25	На пів року	$ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„ТКАЛЬНЯНА ПОБІДА"

Ткальняний страйк покінчився. Ткальняна юнія заявила президентови Рузвелтови, що вона годиться на пропозицію його ткальняної ради та приказує робітникам вертатися до праці. Цю заяву виконавчий комітет юнії зробив так поспішно, гейби юнії йшло про те, щоби приняти добру пропозицію. Її заклик до робітників писаний побідним тоном, так, гейби три-тижневий страйк скінчився справжньою побідою для робітників. Можливо, що для виконавчого комітету юнії цього треба, щоби світ і робітники мали таке переконання, але для самих робітників краще буде, як вони подивляться на факти здоровими очима та побачать їх такими, якими вони є.

Юнія згодилася на пропозицію президентової ради для ткальняного промислу. Ця пропозиція ще не стала ніяким фактом життя, як довго її приняла тільки юнія, як довго її не приняли підприємці. Подруге, навіть якби підприємці її вже приняли, то вона не дає ще робітникам ні одної концесії, за яку робітники страйком побивалися. Так званої системи розтягання, котра накладає на кождого робітника обовязок пильнувати щораз більше число варстатів, не знесено. Юнія не добилася від фабрикантів визнання. Години праці й заплата лишилися по давньому.

До того страйкарам приходиться тепер терпіти багато за страйк, хоч він уже скінчився. Фабриканти переслідують робітників, що брали в ньому участь, не приймають їх до роботи або, принявши, викидають під якоюнебудь покришкою. Число страйкарів, котрих викинено з праці в цей спосіб, виносить кільканацять тисяч.

Широко розхвалений рапорт Ради для Ткальняного Промислу, підписаний її головою, Винентом, домагається щойно розглянення умов праці та зарібків ткальняних робітників. Це тільки рама, в яку буде можна колись вложити образ поправи робітничих умов, а не самий образ.

Тому з громадського становища треба признати страйк за суспільну катастрофу. Ткальняні робітники перейшли три тижні безробіття, небезпечної пікетової служби, виняткові закони, ба навіть концентраційні табори, а проте не здобули собі властиво ніякого суттєвого добутку.

Вислідом такої невдачі може бути тільки поширення недовіря до старого юнійного проводу та до федерального уряду.

Не закриють цієї лекції ні гучні побідодосні вигуки юнійних лідерів, ні самодовольна міна федеральних урядовців.

З ЛЕМКІВСЬКИХ ГАРАЗДІВ

(Надіслане з Галичини).

—о—

Є такі людці у Варшаві, а передовсім у Кракові, що хотілиб за всяку ціну відорвати кількасот тисяч Лемків від українського головного пня і зробити з них якийсь окремий самостійний народець, котрий вже потім легко дався би спольонізувати. З тої причини впроваджено вже у тамошніх школах спеціяльний **лемківський буквар.** Крім того, на превелике диво, римо-католицькі „сфери" ввійшли в спілку з московським православним митрополитом у Варшаві, Дионисієм, великим ворогом українства, та ширять на Лемківщині **чисто московське православя.** Післані Дионисієм у той нещасний край православні священики — це чисті Москалі, котрі і церковні богослуження відправляють з московським „проізношенієм". Отже в отсій статті говоримо про **московське,** а не **про українське, автокефальне православя.**

—о—

Це вже загально відома річ, що польські чинники відгравали на початку московсько-православної аґітації на Лемківщині й відграють іще й тепер не якунебудь ролю. Хто більше інтересується віроісповідними відносинами на Лемківщині та пригадає собі московсько православну диверзію, що повстала внаслідок не перебираючої в засобах московсько-православної аґітації, толерованої, а місцями явно згори підпираної, при рівночаснім переслідуванню українських гр.-кат. священиків, той мусить прийти до переконання, що це діється не в ХХ. століттю, в католицькій Польщі, але в царській Росії, десь на Холмщині, в другій половині ХІХ. століття.

Про це писалось і безнастанно ще й тепер пишеться не лише в українській, але й у польській католицькій, і навіть націоналістичній пресі. Тому згадуємо про це лише коротко, а ширше подаємо найновіші події, які вповні підпирають наше твердження щодо протеґування і підпирання московського православя польськими державними чинниками на Лемківщині.

Коли в 1926—1927 р.р. розаґітована батюшками-демаґоґами та кількома світськими інтелігентами православна юрба вкиликала в кільканацятьох лемківських селах анархію та публичні заворушення і неспокої, тоді державні чинники приглядалися цьому спокійно. Великі товпи „новонавернених" православних нападали з вереском і криком на гр.-кат. церкви й грабили їх.

Нашим священикам, коли вони підчас такого кацапсько-православного нападу відправляли богослуження, переривали ті богослуження, як це було в Дошниці, Святковій і в інших селах. В кількох випадках навіть насильно викидали з церкви нашого священика, правного її наставника, або до церкви не пускали (в Свіржовій Руській), або його в тій церкві (як це було з бувшим парохом у Святковій) замкнули, мов у вязниці. Про те все знали поліція і староство. Староство аж по році такого московсько-православного танцю на Лемківщині та масової профанації гр.-кат. церков казало задля публичного спокою опечатати на силу загарбані православними москвофілами деякі гр.-кат. церкви. Бували випадки, що староство навіть дозволяло православним забирати інвентар з гр.-кат. церков, як ці було 1928 р. в Святковій Малій і Свіржовій Руській. Москвофіли говорять про це загально в згаданих селах. Один православний зі Святкової Малої зізнав це навіть у суді в Жмигороді.

Захопивши на силу зі своїми однодумцями гр.-кат. церкву, москвофільський аґітатор у рясі православного духовника виголошував у тій церкві до своїх овечок „релігійну проповідь", яка була зліпкою ріжних насмішок, підбурювань і найогидніших наклепів (як це було в Святковій, Дошниці, Радоцині, Чорнім і в інших селах). На таких "релігійних проповідях" була в багатьох випадках і поліція. Хоч бесідник нарушив у такій провіди неодин параґраф карного кодексу, то всеж таки поліція і в тих і в інших вище наведених випадках не робила на такого москвофільського провідника ніякого донесення до прокуратури. Зрештою може поліція була навіть вдоволена з такої проповіди москвофільського аґітатора, бо знаємо випадок, що такий проповідник у самій середині своєї „релігійної проповіди" рівночасно з наклепами на Українців і гр.-кат. церкву підносив „многолітствіе" президентови Польщі, маршалови Пілсудському і... **поліції.**

А в судах деякі процеси в справі грабунків православними москвофілами наших гр.-кат. церков ведуться вже роками, але заграблених річей правний власник якось одержати не може. Був випадок у Липній, горлицького повіту, що прокуратура навіть без судової розправи і без переслухання нашого священика признала православним церковний інвентар, заграблений москвофілами в згаданій церкві ще перед кількома роками.

Католицька Польща, як бачимо, наділила московське православя на Лемківщині упривілейованим становищем. Це московське православя Польща дальше протеґує і поширює, а вслід за тим таки сама католицька Польща прямує до того, щоби те православя застукало до її духової столиці, то є до Кракова.

Щоб заохотити Лемків до масового переходу на православя в 1926—1927 р.р., адміністраційні власти навіть не жадали від тих Лемків законом приписаного остемплювання деклярацій, чого домагався 140 і 145 артикул закона з дня 4. липня 1926 р. Д. Зак. Ч. 98. поз. 570., лише принимали такі деклярації зміни віроісповідання без остемплювання.

Обернім тепер другу сторону медалі і ближче пригляньмося тому, як відносяться вище згадані чинники католицької Польщі до гр.-кат. церкви і гр.-кат. священиків на Лемківщині. Гр.-кат. священик не сміє віднестися неприхильно до московського православного руху на Лемківщині, та не сміє не то на проповіди в церкві, але навіть і приватно поза церквою сказати щось такого, що православним москвофілам, а вслід за ними і їх опікунам, державним чинникам, попсувалоб гумор, або булоб для тих одиниць, зглядно тих чинників, неприємним. Поліція слідить на Лемківщині кождий рух та кожде слово такого гр.-кат. священика в москвофільськім середовищі, і коли яке слово нашого священика, сказане на московське православя, поліції не подобається, то за таке слово мусить наш священик відповідати перед судом.

Наводимо один конкретний випадок. З кінцем квітня ц. р. Поляки з села Поляни, коросняньского повіту, поширили в околиці вістку, будьтоби село Тилява (котре на Лемківщині перше в 1926 р. перейшло на православя) вернулося тепер назад до гр.-кат. церкви. Ту вістку передала в добрій вірі одна достовірна особа нашому гр.-кат. священикови, о. Д. Ступакови зі Святкової Великої, ясельського повіту, і ту саму вістку з радістю поширив згаданий священик (також у добрій вірі, то є в тім переконанню, що вістка правдива) між православними свого села, та підніс при тім, що вони, себто Святковяни, повинні також вступити в сліди Тиляви. Згадана вістка не викликала між православними Святковянами ніякого публичного і масавого занепокоєння, а навпаки, приняли вони її досить холоднокровно і рівнодушно. Цею вісткою, занепокоївся зі зрозумілих причин лише місцевий православний духовник. Він зараз звернувся писемно до Тиляви, звідки одержав повідомлення, що згадана вістка неправдива. Кожний розумний чоловік перейшов би над цілою справою до дневного порядку, тай на тім був би кінець, тимбільше, що таких і тим подібних вісток на лемківськім терені кружляє більше і ніхто нікого за них більше не чіпає. Одначе до дневного порядку над тим усім не перейшла **поліція.** Вона, одержавши в тій справі донесення від московського православного священика зі Святкової, дуже тим утішилась, бо дістала новий козир проти нашого священика зі Святкової. Чи, щоби вбити клин між його досить добре співжиття з тими православними, чи тому, щоби показати себе великим протектором і оборонцем московського православя, — державна поліція переводила цілий місяць великі доходження в Святковій у справі поширення гр.-кат. священиком вище згаданої вістки. Не обійшлося при тім без підхлібних реверансів поліції на адресу московського православя з одної сторони, як також без питомих „епітетів" на адресу згаданого гр.-кат. священика з другої сторони. По переведенім слідстві, хоч вислід того слідства не вказував на ніщо каригідного, поліція зробила донесення до прокуратури в Яслі, що „о. Ступак зі Святкової допустився переступства з арт. 170 карного кодексу, бо поширив у селі фальшиву вістку, іменно ту, що Тилява вернулася назад до унії, яка то вістка викликала в Святковій забурення і публичний неспокій".

Щоби справу представити більше маркантно, поліція долучила увагу, сперту не на правді, а на чистій фантазії, що „о. Ступак голосив також, що православні в Телявій одного православного священика вбили, другого прогнали, а часовню (каплицю) продали", хоч усім загально знане, що в Телявій православні своєї „часовні" не мають, а відправляють богослуження в **„Кулку Рольнічім",** та що там є лиш один православний духовник, а не два. Отжеж прокуратура в Яслі поручила городському судови в Жмигороді перевести розправу, на яку покликано аж кільканацять свідків, наведених поліцією.

На судову розправу, котра зідбулася в липні ц. р., зголосився обвинувачений о. Ступак сам, без адвоката, бо знав згори, що зі всього мусить вийти пшик. Судця, зорієнтувавшися вже на початку розправи, що ціле донесення непотрібно заінсценізоване, переслухав лиш обвинуваченого і трох свідків, хоч їх було аж кільканацять, та оголосив присуд, що звільняє о. Ступака від вини і кари.

Однакож крім того прокуратура донесла про вище наведену подію також до староства в Яслі. Вона звернулася знову зі своєї сторони до суду в Жмигороді, щоб той суд подав до староства у своїм часі вислід судової розправи. Як бачимо, то все те було обдумане дуже доцільно, а поліція робила великий шум у тій цілі, щоби згаданого священика „спацифікувати". Староство знову заінтересувалося тою справою головно тому, щоби на випадок засуджуючого присуду представити справу міністерству внутрішніх справ з внеском на усунення з Лемківщини згаданого священика, який буцімто викликує публичні неспокої.

Подібних справ, у котрих на Лемківщині чіпаються за дурницю, мов пяний плота, греко-католицьких священиків, що перебувають на православнім терені (а чіпаються тому, що ті священики з обовязку поборюють московське православя), маємо більше і їх з часом всі оповістимо в пресі.

Коли тепер порівнаємо хочби лиш цей один, вище наведений випадок, де то державні чинники тягають нашого священика за дурничку (і то лише тому, що ця дурничка для московських православних неприємна), з тими наведеними на початку цеї статті численними злочинами, які поповняли і поповняють на Лемківщині москвофільські православні та їх духовники і за які то злочини навіть волос не впаде їм з голови, то мусимо дійти до висновку, що державні чинники в католицькій Польщі не лише протеґують і попирають, але навіть поширюють московське православя, та що це православя займає в Польщі, головно на Лемківщині, упривілейоване становище.

Ростислав Горлицький.

Володимир Левицький, У. С. С.

В „СОЮЗНИЦЬКИХ" ТАБОРАХ ДЛЯ ПОЛОНЕНИХ ТА ІНТЕРНОВАНИХ

(10)

5. III. Святкуємо гучно уродини ґен. Удовиченка. Часописи принесли вістки про великі заворушення в Петрограді проти совітів, які вхопилися драконських середників знищити всякі спротиви. Московський ґенерал Козловський веде протибольшевицьку акцію. Тому зачинають нагло большевицькі часописи говорити про потребу скорого миру. До того повстання на Україні зачинають горіти.

7. III. В табор приїхала частина штабу нашої дивізії, яка перебувала в таборах в Александрові Куявськім. Там краще живеться нашим, бо ріжні англійські біблійні місії підпомагають харчами та грішми й одінням. У нашому таборі є також У. М. С. А., але вона не розпоряджає більшими фондами. Ці місії мають мету приготовити ґрунт на свої релігійні цілі, одначе наша братія інтересується їхньою допомогою, а не релігійною пропаґандою цих сект.

8. III. Все більше балакають про заворушення в большевії, а навіть деякі заревні „ґембапочти" донесли про упадок Совітів, що одначе ніде не потверджується. У Варшаві відкрила поліція чеське туристичне товариство, яке вело шпіонажу на користь Чехословаччини. Головним завданням було діставати відписи документів міністерства закордонних справ. Арештовано студента-Чеха Двожака, який признався до таких „трансакцій".

9. III. Французи держать цупко у своїх руках рурський басейн і головніші залізничі вузли та німецькі пристані, бо бояться, що заворушення в Росії стоять у звязку з наміром Німеччини зірвати окови версайського мирового трактату. Ґен. Удовиченко ще не вернувся з Тарнова, куди виїхав на військову нараду перед кількома днями. Обмірковуються там важні пляни весняної кампанії проти большевиків та вичікують політичного рішення антанти.

10. III. Сьогодня вечором великий вдатний концерт у 60-ліття смерти нашого ґенія Т. Шевченка.

11. III. Рано з тоїж нагоди співана полева Служба Божа, яка відправляється тільки по українськи віддавна. Також великий почесний похід цілої ґрупи. На святі приявні всі ґенерали та майор Калінський зі своїми офіцирами. Вечором, як це кожнього дня буває, „повірка" — себто молитва по українськи та при акомпаніяменті власної музики, що приїхала до нас з александрівського табору; співається гимн „Ще не вмерла Україна". Звичай цеї молитви перебрали наші живцем із московської армії, тільки надали інший зміст.

12. III. В табор приїхав знову ґен. Павленко (старший) та має завтра оглядати наш табор.

13. III. Неділя. Ваґон з Павленком стоїть перед довудзтвом табору. Сам командарм не виходить із нього. В полудне відвідав його Удовиченко. Минулі чотири дні були вільні від заняття.

13. III. Павленко був на зібранні старшин та доволі гостро й докучливо промовляв. Все це на адресу тих людців, які забагато й прилюдно бешкетують.

17. III. Командарм відїхав до Ченстохови. Московська морська твердиня Кронштад підняла повстання проти большевиків. Зробили це робітники, а помагають їм залізничники, які досі були в комуністів упривілійовані. Революційний комітет обняв владу. Бої тревають далі, бо большевики кинули туди значні сили. Звідтіля могла би революція поширитися в цілій Росії. Франція підпомагає повстанців харчами та зброєю. Тому большевики спішаться заключити якнайскорше мир з Поляками.

19. III. Вчора в год. 7.30 вечором підписано в Ризі мир між Польською Річею Посполитою та Републиками Радянської Росії, України й Білорусі. Кронштад піддався большевицькі перемозі. Повстанські провідники з ґен. Козловським на чолі втекли до Фінляндії. Тепер большевики заповідають, що переорґанізовують свою армію на оборону проти буржуазії заходу. В цілій Польщі обходять сьогодня з великими парадами іменини Пілсудського. Це святкування злучено з радістю риського мира, який дав Польщі далеко на схід посунені границі. Тому остентаційно підписано цей мир у навечеря іменин борця за волю польського народу, Пілсудського. Вправді не здійснилися його мрії загарбати українські землі „од моржа до моржа", або, як ми кажемо, „од ґемби до д...и" — але осягнула Польща більше, як сподівалася після київського погрому її армій. Повстання в Кронштаді допомогло їй збити домагання большевицьких делеґатів до мінімум.

24. III. Наче від удару чародійної палички — повіяло нагло іншим вітром в наші очі. Він несе вже пекучий пісок. Ризький мир заставив Поляків на протязі кількох днів заспівати вам іншу пісоньку. Заноситься на цілковиту зміну тактики супроти нас. Доходять вістки, що перебуваючу на Балканах московську армію ґен. Вранґеля, яка страшно знущалася на півдні України над нашими селянами, мають перевезти або до Бразилії, або дають їм вибір до... Совдеції. Мають також у квітні застановити видатки на кошти їхнього удержання. Вранґель, кажуть, звернувся до Ліґи Націй та Америки про поміч, мовляв, ціла Московщина кипить повстанням. Це московська брехня, бо повстання йдуть тільки на Україні, яка для царського недобитка є московською провінцією. Такі вістки дають нам до пізнання, що й нам незабаром зачнуть відбирати давану досі підпомогу. А хібаж це підпомога? Це лише відсотки загарбаного у нас і на Україні народнього майна.

27. III. На дворі правдива весна. Природа зеленіє, а тепле сонічко щораз краще пригріває. Та воно нас мало тішить. Леліяні надії на міжнародню пригожу для нас конюнктуру завели. Ми осамітнені. Мало того: ризький мир ставить вимогу просто викинути нас із меж Польщі. Висилали передше наші відділи на большевицьку границю з певними намірами, але нині заперестануть дивитися на це крізь пальці. Щораз менше надії на закордонну поміч у зброї да іншого технічного виряджения.

29. III. Склад Військової Ради У. Н. Р. такий: голова ґен. Юнаків; члени: ґен. Сальський, ґен. Петрів, ґен. Сінклер, ґен. Павленко. Заступниками: ґен. Удовиченко та ґен. Безручко. Три міністри мають голос у справах політичної натури. При виборі цеї Ради не обійшлося без тертя між деякими ґенералами і Петлюрою. Цей хотів конечно впхати ще й ґен. Зелінського, однак цьому спротивилися Павленко та Сінклер. Опісля виголосив головний отаман промову: „Віденська рада — це оперетка, ліплення копиків з паперу. Як прийду на Україну — то я цих панків за їхню теперішню роботу не погладжу по головці. В мир Польщі з большевиками не вірю. Вірю, що станеться новий „цуд" над Вислою. Зпід впливу Польщі визволюся, коли займу Одесу. Моя мета — через визволення Наддніпрянщини до визволення всіх українських земель. Грекову, поки я тут — місця немає".

(Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

БАГАТО „ПОБЛИСИТІ".

Німецька нацистична ґазета „Вестдойчер Беобахтер" протестує проти розголосу, котрий ґазети світа дають справі арешту німецького іміґранта Бруна Ріхарда Гавптмана, підозреного за викрадення дитини Линдберґа.

„Беобахтер" каже: „Очевидно, кождий Німець пожалує, що член німецької нації допустився такого вчинку. Одначе кождий розумний чоловік буде вважати божевіллям робити цілий нарід відповідальним за вчинок одиниці".

Це здається зовсім розумно. І здається, що цього вистарчає. Хіба ще треба побажати, щоби й Німці теж за вчинки одиниць не винували цілого народу, до котрого ці одиниці належать.

НІМЕЦЬКА Й ЖИДІВСЬКА ВДАЧА.

Та „Беобахтер" тим не обмежився. Він каже, що світова преса має спеціяльний намір, коли вона розписується про Гавптмана.

Світ памятає, як та преса розписувалася широко, як тільки пропала дитина Линдберґа. Світови могло би здаватися, що ціллю тут є бажання використати сензацію. Та „Беобахтерови" здається, що преса хоче шкодити Німеччині й Німцям. Мовляв, преса завзялася проти Німців, а головно Жиди.

Закид дуже цікавий, бо недавно появилася в американськім журналі „Форум енд Сентюрі" стаття жидівського журналіста Бернарда Р. Флешера, в котрій він вважає за одну з признак жидівського умового життя, що кождий Жид почуває глибокий стид за кождого іншого Жида, котрий не так поводиться, як треба, бо думає, що кождий такий учинок стягає стид на всю націю.

Невжеж і в Німців виросло це почуття, що як хтось розписується про злочин одного Німця, то він має в тому ціль компромітувати ввесь нарід?

ПОЛЬСЬКА ПРИЗНАКА.

Один анґлійський письменник пише в своїх споминах про великих сучасників, і між іншим говорить про відомого анґлійського письменника Джозефа Конрада, що він був польського походження.

Автор пише спеціяльно про „чар особистости", себто ті дані, якими людина зєднує собі прихильність і любов інших людей. Каже він, що Конрад мав у великому ступні дар зєднувати собі людей, яких він поклав собі за завдання зєднати. Одначе він міг теж бути дуже дражливим і вразливим. Він нераз накидався несправедливо на ріжних людей, котрих не любив. Він видно був один з тих, що не бачать хиб у людях, котрі їм подобаються. Він мав нахил до підхлібства. Ці прикмети виявив він і в слові й у письмі.

І ці прикмети автор споминів уважає за польську національну рису.

АНҐЛЬО-САКСОНСЬКА РИСА?

У Лондоні виступав на зборах наукового товариства президент Колюмбійського університету, д-р Ботлер. Анґлійський учений д-р Б. Ґуч, витаючи д-ра Ботлера як Американця, заявив між іншим, що Американці й Анґлійці це одна раса, котра так зросласи з любовою до свободи, що в них одних не можуть робити поступу фашизм, націзм, ні большевизм.

Що зможуть десять літ зробити з такою гарною заявою?

МАТЕРІ

Не сумуй, матусю, не ридай за сином,
Що іде за правду з ворогом на бій;
Горда будь, що твоя грудь його кормила,
Що вернеться — віруй, серце заспокій.
І ласкавим словом ти свойого сина
На змагання чесні щиро попрощай
І у його руки своїми руками
З усміхом веселим кріс йому подай.
А якби прийшлося синови упасти
Жертвою на герці з ворогом в борні
І болюча булаб в серці твоїм рана,
І її прийшлосяб вік носить тобі, —
Не скажи нікому ти про серця рану,
І ніхто ніколи хай не бачить сліз;
Лиш кажи: сама ти в бій благословила,
І сама йому ти дала в руки кріс.

БАТЬКОВИ

Батьку, не смутися, як будеш в дорогу
Сина виряжати в бій за рідний край,
А з чолом високо, з поглядом веселим
Гордо на змагання сам благословляй.
Хочби навіть серце дуже заболіло
Від розбитих може сподівань-надій,
Та свойого болю сумом малодуха
Перед твоїм сином видати не смій!
І бадьорим словом підкріпи в дорогу,
Накажи, щоб сміло він боротись вмів,
Рідні знамена щоб не вкрив ганьбою,
І щоби не дав їх в руки ворогів.
Та іще, як будеш сина цілувати,
Може і востаннє, то йому згадай,
Що заслуги в світі більшої немає,
Як життя хто своє дасть за рідний край.

П. Т.

ДРУГИЙ ЗЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ

Наради II-го Зїзду Українських Професіоналістів з Америки і Канади відбулися дня 6 серпня 1934 року в салі при 2408 Шікаґо вул. в Шікаґо.

Збори відкрив голова Товариства п. Малицький, подаючи таку програму зїзду:

1) Реєстрація членів і гостей,
2) Перечитання протоколу з I-го зїзду,
3) Вибір президії до переопровадження зборів,
4) Вибір Контрольної і Резолюційної Комісії,
5) Привіти устні і писемні,
6) Звіт предсідника за минулий рік,
7) Звіт секретаря,
8) Звіт касієра,
9) Звіт контрольної комісії,
10) Відчити і промови,
11) Приняття статута,
12) Вибір уряду на 1934-35 рік,
13) Вибір міста де має відбутися III. зїзд,
14) Внесення для добра організації,
15) Закінчення зборів.

На внесення капітана Барабаша і д-ра Канчіра програму зборів одноголосно принято.

1) Секретар відчитав лісту присутних членів і гостей.

2) Секретар прочитав протокол із I. зїзду в 1933 р., а на внесення д-рів Семенса і Кочія збори приняли цей звіт.

3) На внесення д-рів Семенса і Кочія принято, щоби збори провадив адв. Малицький, адв. Смук і д-р Г. Ґ. Скеґар.

4) До Контрольної Комісії вибрано д-ра Канчіра, Д. Чорного і п. Онуфреїва.

5) До Ревізійної Комісії вибрано кап. Барабаша і д-рів Семенса і Кочія.

6) Привіт від Українських Націоналістів виголосив гість з Европи п. О. Грибівський, а від гетьманців говорив п. А. Шаповал. Коротку промову виголосив також о. д-р Ковальський.

Дальше відчитано писемні привіти, котрі надіслали: д-р Яців з Віндсор, адв. Тарнавський з Клівленд, адв. Гаврилко з Ню Йорку, панна Беренс з Ню Йорку, адв. Романюк з Едмонтону, інж. Гладкий з Джерзи Сіті, д-р Білик з Ню Йорку, д-р Оробко з Едмонтону, адв. Янда з Едмонтону, д-р Марголін з Бостону, апт. Лазечко з Вінніпеґу, адв. Стечишин з Йорктону, інж. Лисоґір з Ню Йорку, адв. Лазарович з Едмонтону, д-р Вахна з Торонто, адв. Арсенич з Вінніпеґу, д-р Кібзей з Дітройт, адв. Марія Закус з Вінніпеґу, панна Зибликевич з Бруклина, панна Гаврилюк з Вінніпеґу, посол Горецький із Смокі Лейк, Алберта, адв. Кузьма з Ню Йорку, О. Д. Стеткевич з Джерзі Сіти, посол Лучкович з Отави, Канада, інж. Малевич з Питсбурґу, інж. Мельник з Кадомин, Алберта, адв. Чарнавський з Дітройт, проф. Біберович з Вінніпеґу, панна Лютак з Вінніпеґу, шкільний інспектор з Біґґар, Саск., адв. Шумейко з Мейплвуд, Н. Дж.

7) Покликаний до звіту п. Малицький переповів про всякі труднощі, які кожде товариство переходить у своїх початках, одначе заявив, що на його думку тих труднощів уже не буде в нашій організації, бо все вже полагоджено, а члени чимраз більше зачинають інтересуватися нащим товариством.

8) Д-р Скеґар, головний секретар, поділив свій звіт як слідує:

а) Кореспонденція,
б) Скількість членів,
в) Що пише про нас преса,
г) Видання книжкою всіх промов з обох зїздів.

До точки а) секретар переповів, що він виробив по 6 копій зі всіх промов із I-го зїзду та вислав їх до ґазет, окрім цього написав три рази по 6 відозв до ґазет. Опісля вів листування з членами, а також відповідав на всякі запити нечленам. Дальше збирав імена українських університетників та наклонював їх вписуватися до нашого товариства. Заявив також, що, на жаль, наші професіоналісти не відповідають на листи, що бо пр. ми вислали аж 240 запрошень на зїзд, а отримали заледви 32 відповіди.

До точки б) секретар заявив, що дотепершня збірка українських університетників показує, що маємо таку лісту: B. A. 67, B. S. 63, LL. B. 44, M. D. 33, D. D. S. 14, PH. G. 13, M. A. 12, M. S. 7, PH. D. 4, B. D. 3, PH. B. 2, B. M. 2, LL. M. 2, J. D. 2, D. N. B. 2, B. Ed. 1, M. B. A. 1, B. P. L. 1, M. P. L. 1, M. Ed. 1, D. V. M. 1, S. J. D. 1, Radio Eng. 1, Art 2, або таких, що мають укінчений один факультет, є 135 осіб, два факультети 55, три факультети 9, і чотири факультети 1 особа.

Ті університетники вийшли із отсих шкіл:

Університети:

Manitoba	University	48
Alberta	"	26
Saskachewan	"	25
Columbia	"	12
Pittsburgh	"	10
Michigan	"	8
Loyola	"	7
Dubuque	"	6
Northwestern	"	6
Illinois	"	6
Toronto	"	5
Chicago	"	4
Pennsylvania	"	4
McGill	"	4
Temple	"	4
Wisconsin	"	3
Georgetown	"	3
New York	"	3
Paris	"	2
Iowa State	"	2
De Paul	"	2
Rudger's	"	2
Geo. Washington		2
St. Louis	"	1
Valpariso	"	1
Detroit	"	1
Emery	"	1
Alfred	"	1
Long Island	"	1
Cornell	"	1
Harward	"	1
Yale	"	1
Boston	"	1
Western Reserve		1
Northwestern	"	1
Franz Joseph	"	1
Berlin	"	1

Колеґії:

Dickinson Law School	6
Chicago Law School	4
St. John's	3
Lafayette	3
Chicago Dental College	3
Hahnemann Medical College	3
Chicago Medical College	3
Hunter College	2
New Jersey Law School	2
Philadelphia Col. of Pharm.	2
Chicago Musical College	1
Rush Medical College	1
Penna State College	1
Tri State College	1
Colorado State Arg.	1
N. J. College of Pharmacy	1
Ontario Agr. College	1
R. I. State College	1
Muhlenburg	1
Villanova	1
Detroit College of Law	1
Broadview	1
Loma Linda Medical College	1
Dartmouth	1
Mont. St. Vincent	1
Tuft's Medical College	1
College of City of New York	1
Barnard College	1
St. Boniface College	1
Bloomfield Theo. College	1
Penna State Theo. College	1
St. Procopius	1
Georgian College of Music	1
Ill. College of Phys. & Sur.	1
New York Law School	1
Kent Law School	1
Cleveland Law School	1

Інститути:

Carnegie Inst. of Technology	3
Lewis	3
Drexel	2
Armour Institute of Tech.	2
Art Institute of Chicago	2
Capital Radio Eng. Institute	1

До точки в) секретар заявив, що він уважно перечитував нашу пресу та слідив за тим, що про нас преса пише. Поміж іншими матеріялами знайшов статтю в „Канадійськім Фармері" з дня 2 травня 1934 р. під заголовком „Наша інтеліґенція у громадськім життю". Цю статтю він в цілости перечитав.

До точки г) секретар заявив, що було би добре, щоби ми видали книжкою всі промови з I-го й II-го зїзду, як також знимки першого заряду. Це мусимо зробити, бо вимагає від нас цього сама історія. Гроші на це буде треба роздобути від наших богатших членів.

9) Звіт касієра був пересланий до секретаря, бо п. Шумейко не міг прибути на зїзд. Цей звіт відчитав п. Смук. Як слідує:

В касі було в серпні 1933 року	$29.00
Розходу за цілий рік було	27.14
Остається готівка	$ 1.86

10) Контрольна Комісія переглянула всі рахунки і від себе здала отсей звіт:

Дотепер Товариство винно д-рови Скеґарови за листування		$13.31
Адв. Малицькому за листи		7.10
За оголошення в часописах		3.25
За домівку		3.00
Разом		$26.66
З вкладок прийшло	$13.00	
Готівка в п. Шумейка	1.86	
Разом	$14.86	$14.86
Остається недобору		$11.80

На внесення д-рів Кочія і Канчіра уділено вотум довіря старому урядови.

11) В точці відчитів і промов, відчитано промови д-ра Марголіна, адв. Романюка і проєкт інж. Гладкого, д-р Скеґар виголосив промову „Будучність української інтелігенції в Америці". Привіти виголосили п. О. Грибівський, о. д-р Ковальський і п. А. Шаповал. Відчит проф. В. Біберовича наспів аж по зїзді. Всі відчити будуть друковані в українській пресі.

12) Статут принято з малими поправками, який буде розісланий до всіх наших ґазет до друку.

13) Приступлено до вибору нового заряду. На внесення д-рів Семенса і Канчіра вибрано предсідником адв. Омера Е. Малицького через акламацію, на внесення адв. Шуля і д-ра Семенса вибрано п. Марію Онуфреїв заступницею предсідника, а на внесення д-ра Канчіра і адв. Шуля вибрано інж. Еміля Гладкого заступником предсідника, на внесення д-ра Семенса і адв. Нагірняка вибрано д-ра Г. Ґ. Скеґара секретарем, а на внесення д-рів Кочія і Семенса вибрано адв. Нагірняка касієром.

14) Рішено, що III-тій Зїзд в 1935 р. має відбутися при кінці серпня в CEDAR POINT, OHIO.

15) Збори рішили отсею дорогою подякувати всім тим українським часописам, котрі містили наші відозви.

16) Рішено вислати всім членам рахунок на суму 1 доляр, яко вкладку на цей рік.

17) Резолюційна Комісія виготовила, а збори приняли отсі резолюції:

а) II. Конґрес Українських Духових Працівників хоче висловити глибоке співчуття й висказати слово найвищої пошани для українських Героїв-Борців, що поклали свої буйні голови, або терплять у тюрмі, чи в кайданах, для здобуття Незалежної Української Держави та для оборони тисячлітньої культури і мови багатьох міліонів українського населення.

б) Переслати щиро братерський привіт і поздоровлення всьому українському народови, а зокрема духовим провідникам.

в) Візвати всіх культурних українських працівників на іміґрації до безперервної і систематичної праці над культурним, економічним і національним визволенням української Нації з кривавих рук окупантів.

г) Візвати всіх культурних працівників в Америці і Канаді до обєднання в своїй професіональній організації.

ґ) Висловити рішучий протест проти переслідування української національности і культури через чужинецькі правління на споконвічних українських землях під Польщею, Румунією і під червоною катівською російською окупацією.

д) Українські Професіоналісти, зібрані на свойому Конґресі в Шікаґо висказують своє співчуття професіональним та науковим інституціям і їх працівникам з причини великого обмеження та переслідування їх і їх роботи зі сторони урядів, а рівночасно пятнують теперішні режими за такі відносини й трактування української науки і культури.

е) Повищі резолюції приняв одноголосно II. Зїзд Українських Професіоналістів в Шікаґо, дня 6 серпня 1934 року.

По закінченню відспівано „Ще не вмерла Україна". Потім відбулася спільна вечера.

Адв. Роман Смук, д-р Г. Ґ. Скеґар,
секретарі.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

CITY'S UKRAINIANS TO HAVE JUBILEE

Dinner Will Be Held in Hudson City

To Celebrate Anniversary of National Association—Special Mass Will Be Said.

A spscial mass, a concert, a speaking program, and a banquet will be the feature events in a week-end celebration by Ukrainians of the city whose activities center at 181 Fleet St., in Hudson City. The program will commemorate the 40th anniversary of the founding of the Ukrainian National Association.

The opening event will be a mass at SS. Peter and Paul Ukrainian Catholic Church, Greene St. and Sussex, at which the Very Rev. Wladimir Lotowycz will officiate. It will be held at 10 o'clock, Saturday morning.

On Sunday afternoon, the celebration will move to School 16, Sussex St. near Washington, where the Lyssenko Choir, speakers from the national association, and dancers from New York will be on the program.

Speaking at that meeting will be the supreme president of the Ukrainian National Association, Nicholas Muraszko, the chairman of the jubilee committee, Michael Melnyczenko and the supreme advisor, Harry Jewusiak.

The Lysenko Choir of 50 voices, composed mostly of Hudson City men and women, will sing under the direction of Prof. Andrew Gela. Their numbers will include Ukrainian anthems and folk songs. Peter Ordinsky, formerly of the Kiev Opera Company and the Metropolitan Opera Company, will appear, as will a group from Avramenko's New York school of Ukrainian dancers.

The committee for the week-end celebration includes Harry Jewusiak, Michael Melnyczenko, Dan Masday, Michael Baran and Harry Hotra.

The association was founded in 1894 at Shamokin, Pa., but moved to Jersey City two years later, where it opened quarters which were moved recently to Washington St. and Grand. The association performs a fourfold service: insurance benefits to its members, social activities, welfare activities, and the promoting of the spirit of the older group in its younger members.

A concerted drive to increase the present membership of 800 in the city and 35,000 in the country will be started at a dinner to be held as the final event this Sunday night at the Ukrainian Center on Fleet St., A program of social and sport activities will be outlined which will be designed to attract the age group from 17 to 30. Speakers will be present Sunday night, ending the two-day celebration.

(The Jersey Journal, September 27, 1934).

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член товариства Дністер, відділ 361 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза за скоре виплачення посмертної запомоги по мойому синови, бл. п. Михайлови Животко, котрий помер дня 2. серпня 1934 року, по трох місяцях недуги. Покійний належав до Молодечого Департаменту 10 років, а по скінченню 18-го року життя вступив до повнолітніх членів дня 30. вересня 1933 року.

Я брав під увагу те, що на старші літа мій син заопікується мною так, як я опікувався ним, а тут нараз приходить недуга, по недузі смерть, котра забирає отсю квітку, якою я так дорожив і покладав надію на будуче.

Тому, я як довголітній член У. Н. С., враз з моєю родиною взиваю усе громадянство, а переважно нашу молодіж, вступати громадно в члени У. Н. Союза, до отсего батька Союза, котрий за час свого існування прийшов з помічю не одній родині, а соткам тисяч.

Теодор Животко,
Ню Йорк, Н. Й.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Українська участь у жіночій виставі штуки і промислу.

Союз Українок бере участь у 13-тій річній виставі "Women's Exposition of Arts and Industries". Матиме там свою будку, в якій будуть виставлені твори народнього мистецтва, які були виставлені на шікагоській Світовій Виставі. Українська вистава буде відбуватися під зарядом пані Павлини Авраменкової і панни Стефи Абрагамовської. "Ukrainian Civic Center" виступить з українськими народніми танками разом з Клюбом Українських Танцюристів у Ню Йорку. Вистава буде відбуватися в готелі Астор, Бродвей і 44 улиця, Ню Йорк, Н. Й., а триватиме від 1-го до 6 жовтня б. р. Кождого дня вечером буде велика музична програма з найкращими артистами з Бродвею. Крім того будуть виступи з народніми танками. Кождого дня виступатиме інша національність. Українці виступлять у вівторок, в 8 годині вечером, дня 2 жовтня.

Крім танків і виступу ріжних артистів буде ще вистава мод, театр маріонеток і багато ріжних несподіванок.

Виставою займаються американські жінки, які відграють визначну ролю на полі штуки, економії чи фінансів, або є визначними суспільними діячками. Головою є місис Олівер Гермен.

Виставу відкриє жінка президента держави, місис Френклін Рузвелт.

Звертаємо увагу, щоби ті з Українців, що відчувають таку цікаву виставу, купували білети вступу в Союзі Українок, 30 Іст 7 улиця, Ню Йорк, бо прихід з продажу піде на покриття видатків, получених з заплатою за українську будку і т. п.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ДЖЕСУП, ПА.

На інвалідів і матерям Біласа й Данилишина.

Українська громада в Джесуп, Па., переслала до Обєднання $10.70, призначуючи $5 на інвалідів і $5.70 матерям пок. Біласа й Данилишина.

Н. Федірко.

ПЕРШІ ШИБЕНИЦІ У ЛЬВОВІ 1914 РОКУ.

Рядки, які подаємо, надіслав нам один Українець, що підчас вибуху світової війни стояв у службовому звязку з карним заведенням у Львові, званім Бригідками, і мав змогу бачити на власні очі ославлену юстифікацію, практиковану тоді австрійською владою на Богу духа винним українським населенням.

Після проголошення мобілізації віденське міністерство справедливости наказало перенести вязнів з карних заведень до Чехії. Наслідком того 5. серпня 1914 р. в ночі з львівського карного заведення (Бригідок) відійшов транспорт 350 вязнів і 54 вязничних сторожів до карного заведення в Картузах біля Ічина в Чехах під ескортою 50 ляндштурмістів. Автор цих рядків мусів для тих вязнів виготовити грошеві аркуші, бо урядовець від тої роботи пішов до війська, я крім того видавати харчі для 58 хорих вязнів.

Дня 10. серпня раненько питає його ц. к. дивізійний військовий суд телефонічно, чи є в заведенні місце для 50 москвофілів з Жовківщини і Сокальщини. Місце було, отже коло 10. год. передпол. прийшов транспорт, зложений із 42 осіб, при асистенції вояків краєвої оборони та в супроводі вдесятеро більшої юрби цивільних осіб, що верещали: На гак москвофілів! На гак!

Зачинилася брама і вояки уставили „москвофілів" на подвірі. Були між ними молоді люди і старі мужчини і жінки, селяни й інтелігенція. Самих священиків було 7, а поміж них одна жінка священика з дорослою донькою.

Шеф карного заведення, родом Чех, глядів, помітно співчуваючи, своїми славянськими очима на тих нещасних, споневіряних людей, яким кров текла з босих ніг, і звелів авторови цих рядків видати їм харчі на обід, бо багато з них уже по дві добі нічого не їли. Жінку священика з дочкою велів відставити до жіночого карного заведення Марії Магдалини.

Видавши з магазину потрібні харчі, пише автор, пішов я до жідальні, де знаходилася жінка священика з донькою, і спитав її, чи може вона заплатити собі дорожку до заведення Марії Магдалини, щоб оминути атаки вуличної юрби, яка збиралася на вулиці під Бригідками.

— Пане, — відповіла вона — дуже радо заплачу дорожку, бо не маєте поняття, як та юрба нас паплюжила весь час від залізничого двірця аж сюди, як кидала на нас камінням, не зважаючи на священичу одежу ані на сивий волос!

Я наняв фіакра за 75 с. і завіз обі жінки до жіночого карного заведення. Тут сестра дозорчиня не хотіла їх приняти, мовлячи, що там є місце тільки для засуджених. Одначе я покликався на приказ свого шефа і залишив обі жінки в жіночому заведенні.

Минали дні і до Бригідок приводили дальші партії „москвофілів". Аж 24 серпня в год. 8. ранком відзивається телефон: Військовий суд наказує зробити шибеницю на подвірі, бо будуть вішати чотирох засуджених москвофілів: 1) Антона Суплікевича, 2) Смеена Шпорлюка, 3) Семена Хіля і 4) Івана Хіля.

Я дав картку дозорцеви, щоби привів тих чотирох людей до окремої келії. За годину приходить авдитор у ранзі ляйтнанта, пенсіонований австрійський прокуратор.

Веду його до келії, де знаходилися засуджені, і авдитор проголошує присуд: Антін Суплікевич за те, що давав знаки Москалям, засуджений на кару смерти через повішення. Присуд буде за годину виконаний.

Подібний присуд оголосив Шпорлюкови й обом Хілям за те, що показали Москалям стежку через ліс. Іван Хіль, 18-літній син Семена, почав судорожно плакати, що так швидко мусить зійти зі світа.

Задля виконання екзекуції прийшов незабаром священик, щоби висповідати нещасних на смерть; дальше явилися підполковник і три поручники, всі Німці.

Першого повісили Суплікевича, мабуть війта із Скоморох, другого Шпорлюка, а дальше Семена Хіля і його сина. Коли якийсь ляйтнант закидав останньому шнур на шию, він крикнув з плачем: „Присягаю Богу, що я невинен"!

Після екзекуції всі три поручники прийшли до моеї канцелярії. Я не видержав і сказав тому, що сповняв ролю ката:

— Я бачив, як кат Лянґ вішав у 1908 р. душогуба Чабака, але ваше вішання рівняється найгіршим тортурам.

При відході поручник витягнув на прощання до мене руку. Я руки йому не подав, мовлячи: Ihre Hand ist mit Blut beschmutzt. (Ваша рука сплямлена кровю).

Більше старшини до вішання не приходили. Зате на другий день прийшли два капралі з військової поліції і повісили: Івана Колесника, Василя Пезюка, Івана Ярмоловича та Олекзу Бадейовського. На третій день було ще трох повішених, але їхніх імен я собі не записав, бо не було мене в бюрі. В часі від 24. до 30. серпня повішено в Бригідках 11 осіб.

В ночі з 30. на 31. серпня зігнали на подвіря всіх вязнів, а передполуднем 31. серпня прийшли 260 поліцаїв, які повели поверх 1,200 людей чвірками на головний двірець, а звідтіля на захід.

Стільки наш інформатор, що жиє тепер поза границями Польщі. — („Діло").

9 МІСЯЦІВ ТЮРМИ ЗА ПОЦІЛУНОК.

В Італії направду не дуже то безпечно цілувати, а люди, що заряжуються цілунком, покутують дуже часто за те в тюрмі. От прим. недавно тому трапився такий випадок. Молодий Італієць Еліо Ковані прийшов до Касіно деле Раче у Вірреджо на забаву й танцював з одною дівчиною. В одній хвилині приблизився Ковані до своєї партнерки й поцілував її в уста. Сама дівчина не протестувала, але цей „неморальний" учинок побачили старші. Знялася буча. Старші люди, що були в комітеті, прикликали поліцію, а ця приказала Кованієви опустити салю. Тому, що Ковані не хотів вийти з салі, його арештовано. Небавом після цього відбулася розправа, у висліді якої засуджено Кованія за „публичне згіршення" на 9 місяців тюрми.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

САМОСУД.

В присілку Клепяни біля Рави Руської селяни доконали самосуду на Цигані Юліяні Назаревичу, що допустився ріжних крадіжей. Вони напали на нього в хаті і вбили киями. Поліція арештувала двох селян.

СВІТОВА ВІЙНА ДВАЦЯТЬ РОКІВ ТОМУ. — 11. ВЕРЕСНЯ. — ПАРИЖ ПРИГОТОВИВСЯ ДО ОБОРОНИ.

(58)

Французи зробили все, щоб якнайліпше забезпечити Лювр від повітряного нападу Німців. У Люврі переховуються найдорожчі твори штуки, а тому він є неоціненої вартости. Тому сталевими плитами вкрили дахи величезних будівель Люввру, стіни обклали навколо мішками з піском, а в середині великих кімнат ріжні колюмни та стіни пообкладали мішками з землею, щоб уратувати їх від потрясения, яке могло би бути наслідком вибуху бомб. На всіх будинках вивісили прапори Червоного Хреста, а в горішніх поверхах розмістили медичні пункти Червоного Хреста. Цим Французи думали забезпечити Лювр від нападу Німців.

На східному фронті російська армія готувалася до тяжких боїв з новими німецькими силами, які прибули сюди з західнього фронту. Це відтягнення Німцями своїх військ з фронту антанти значно ослабило їх сили в найрішучіший моменті боїв. Російський поспішний наступ на Східну Прусію викликав велике занепокоєння серед німецького командування. Йому здавалося, що побідний похід російської армії в глиб Прусії зломить дух опорности Німеччини, а тому головна команда й рішилася на ризиковний крок, послаблення свого фронту там, де він зпочатку вважався найголовнішим.

Ця зміна німецького воєнного пляну в часах завзятих боїв привела до несподівано тяжких наслідків для Німців. Французи відвозили тимчасом усе нові й нові сили, які поспішно кидалися в бій. Атаки Французів часами були такі поспішні, що вони захоплювали в полон німецьких жовнірів ще сплячими. Від такого наступу Французів німецькі частини часто дезорганізувалися так, що їх жовнірів переловлювали в ріжних скритках та забирали їх у полон без найменшого спротиву.

Дня 11. вересня 1914 року шеста французька армія розвинула поспішний наступ, а за нею подалися вперед всі антантські армії. У Відні почала організуватися на еміграції редакція газети „Діло". За редактора мав підписуватися В. Панейко, а за видавця д-р Кость Левицький. Разом з тим почали Українці видавати тут німецькою мовою „Українише Кореспонденцблят". Отже українські втікачі цим поклали початки друкованої агітації за українську справу.